

ಓಟದ ರಾಜ ಜಿಮ್ ಹೈನ್ಸ್

■ ನಾಗೇಶ ಶೆಣೈ

ಅದು 1968ರ ಮೆಕ್ಸಿಕೊ ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್ ಸಮಯ. ವರ್ಣಭೇದ ನೀತಿ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಬಿಸಿ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿತೊಡಗಿತ್ತು. ಬೇಸಿಗೆ ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕೂಗೂ ಕೇಳಿಬಂದಿತ್ತು. ಬ್ಯಾಸ್ಕೆಟ್‌ಬಾಲ್ ತಾರೆ ಲಿಯು ಅಲ್ಲಿಂಡರ್ (ಕರೀಮ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಜಬ್ಬಾರ್) ಸೇರಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಅಧೀಷುಗಳು ಹಿಂದೆ ಸರಿದಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಕೆಲವು ಕಪ್ಪುವರ್ಣಿಯ ಅಧೀಷುಗಳು ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಯೊಡನೆ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇರಾದೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಜಿಮ್ ಹೈನ್ಸ್ (ಜೇಮ್ಸ್ ರೇ ಹೈನ್ಸ್). ಇತ್ತೀಚೆಗೆ (ಜೂನ್ 3, 2023) ನಿಧನರಾದ 76 ವರ್ಷದ ಹೈನ್ಸ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದ್ದು 100 ಮೀ. ಓಟವನ್ನು ಹತ್ತು ಸೆಕೆಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಿಸಿದ ಮೊದಲ ಓಟಗಾರನಾಗಿಯೇ.

ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್‌ಗೆ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಮೊದಲೇ ಹೈನ್ಸ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯಾದ ಸಾಕ್ರಮೆಂಟೊದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಮೆರಿಕದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಾಂಪಿಯನ್‌ಷಿಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವರು 9.9 ಸೆಕೆಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಂತರ ಕ್ರಮಿಸಿದ್ದರು. ಆಗ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಟೈಮಿಂಗ್ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಗಡಿಯಾರ ನೋಡಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಸಮಯ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು 100 ಮೀ. ಓಟವನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಯಾರೂ 10 ಸೆಕೆಂಡುಗಳ ಒಳಗೆ ಓಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಹೈನ್ಸ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದರು.

ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವರ ಜೊತೆ 100 ಮೀ. ಓಟದ ಫೈನಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಮ್ಮೆಕಾದ ಲೆನಾಕ್ಸ್ ಮಿಲ್ಲರ್, ಸ್ವದೇಶದ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಗ್ರೀನ್, ಮೆಲ್ ಪೆಂಡರ್ ಕೂಡ ಪ್ರೈಮೋಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಹೈನ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ 9.95 ಸೆಕೆಂಡುಗಳ ಅವಧಿ ವಿಶ್ವದಾಖಲೆಯಾಯಿತು. ಅದು

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಟೈಮಿಂಗ್ ಮೂಲಕ ದಾಖಲಾದ ಅವಧಿ. ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಓಡಿದ ಹೈನ್ಸ್ ಆರಂಭದಲ್ಲೇ ಮುನ್ನಡೆ ಸಾಧಿಸಿ 'ವೇಗದ ರಾಜ'ನಾದರು.

'ಅದು ಜೀವನದಲ್ಲೇ ನಾನು ಪಡೆದ ಉತ್ತಮ ಆರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಓಡಿದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ 100 ಮೀ. ಓಟವಾಗಿತ್ತು' ಎಂದು ಓಟದ ನಂತರ ಹೈನ್ಸ್ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ್ದರು. ಅದೇ ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 4x100 ಮೀ. ರಿಲೇ ಓಟದಲ್ಲೂ ತಂಡದ 'ಟ್ಯಾಂಕರ್' (ಕೊನೆಯವರಾಗಿ ಓಡುವ ಅಧೀಷು) ಆಗಿದ್ದ ಹೈನ್ಸ್ ತಂಡ ಚಿನ್ನ ಗೆಲ್ಲಲು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವದಾಖಲೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ (38.24 ಸೆ.) ಗುರಿ ತಲುಪುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಹೈನ್ಸ್ ಅವರ ದಾಖಲೆ ಸುಮಾರು 15 ವರ್ಷ ಅಬಾಧಿತವಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಇದು ದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಉಳಿದ 100 ಮೀ. ಓಟದ ದಾಖಲೆ ಎನಿಸಿದೆ. 1983ರ ಜುಲೈನಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಓಟಗಾರ ಕೆಲ್ವಿನ್ ಸ್ಮಿತ್ ಅವರು ಕೊಲರಾಡೊದಲ್ಲಿ ನಡೆದ 'ಅಮೆರಿಕ ಒಲಿಂಪಿಕ್ ಫೆಸ್ಟಿವಲ್' ಕೂಟದಲ್ಲಿ 9.93 ಸೆಕೆಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಿ ನೂತನ ದಾಖಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಈ ದಾಖಲೆ ನಂತರ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋಯಿತು. 1988ರ ಸೋಲ್ ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕದ ದಂತಕತೆ ಕಾರ್ಲ್ ಲೂಯಿಸ್ ಈ ಓಟವನ್ನು 9.92 ಸೆಕೆಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಿದ್ದರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ದಾಖಲೆ ಜಮ್ಮೆಕಾದ ಉಸೇನ್ ಬೋಲ್ಡ್ ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿದೆ. 2009ರ ಬರ್ಲಿನ್ ವಿಶ್ವ ಚಾಂಪಿಯನ್‌ಷಿಪ್‌ನಲ್ಲಿ ದಿಗ್ಗಜ ಓಟಗಾರ ಬೋಲ್ಡ್ 9.58 ಸೆ.ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದಾಖಲೆ ಬರೆದರು.

ಈಗ ಮರಳಿ ಕಪ್ಪು ವರ್ಣಿಯರ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರೋಣ. ಇದೇ ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್‌ನ 200 ಮೀ. ಓಟದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನ ಗೆದ್ದ ಟಾಮ್ ಸ್ಮಿತ್ ಮತ್ತು

ಪದಕಗಳ ಮರಳಿಸಿದ ಕಳ್ಳರು!

ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್‌ನಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಕೆಲವು ವಾರಗಳ ನಂತರ ಹಾಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಹೈನ್ಸ್ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳವಾಗಿತ್ತು. ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್ ಪದಕಗಳ ಜೊತೆ ಚಿನ್ನಾಭರಣ, ಟೀವಿ ಸೆಟ್ ಕಳವಾಗಿದ್ದವು. ಅವರು ಸ್ಥಳೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಹೀರಾತು ಹಾಕಿಸಿ ಪದಕಗಳನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವಂತೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಪದಕಗಳಿದ್ದ ಲಕೋಟೆ ಅವರ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು!

ಕಂಚಿನ ಪದಕ ಗೆದ್ದ ಜಾನ್ ಕಾರ್ಲೋಸ್ ಅವರು ಪದಕ ಪ್ರದಾನ ಪೋಡಿಯಂನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ ನುಡಿಸುವ ವೇಳೆ ಕಪ್ಪು ಗ್ಲೋವ್‌ಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮುಷ್ಟಿ ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ಒಂದು ಕೈ ಮೇಲೆತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ 'ಬ್ಲಾಕ್ ಪವರ್ ಸಲ್ಯೂಟ್' ಎಂದೇ ಹೆಸರಾಗಿದೆ.

ಬಹಿಷ್ಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿಗಾರರೊಬ್ಬರು ಕೇಳಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಹೈನ್ಸ್, 'ನೋ ಕಾಮೆಂಟ್ಸ್' ಎಂದಿದ್ದರು. 'ನಾನೂ ಸೇರಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧೀಷುಗಳು ಬಹಿಷ್ಕಾರ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಧನೆ ಮೂಲಕ ಮಾತನಾಡುವುದೇ ಕಪ್ಪು ವರ್ಣಿಯರ ಮುಂದಿರುವ ಉತ್ತಮ ದಾರಿ' ಎಂದು ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು ಎಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಸಂದರ್ಭ ಹೇಳಿದ್ದರು.

ಹೈನ್ಸ್‌ಗೆ ತಮ್ಮ ಓಟದ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ವಿಶ್ವಾಸವಿತ್ತು. ಅವರು ಆಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸೋತಿದ್ದೇ ಕಡಿಮೆ. ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ ಗ್ರೀನ್ ಅವರನ್ನು ಹಿಂದೆಹಾಕಿದ್ದರು. ಅರ್ಕಾನ್ಸಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಜಿಮ್ ಹೈನ್ಸ್ ಅವರಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇಸ್‌ಬಾಲ್ ಮತ್ತು ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಓಟದ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಒಲವಿತ್ತು. 15ರ ಹರೆಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಓಟದ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಓಕಲ್ಯಾಂಡ್‌ನ ಮೆಕ್ಸ್‌ಮಂಡ್ಸ್ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಕೋಚ್ ಗಮನಿಸಿದರು. ಟೆಕ್ಸಾಸ್ ಸೌತ್ ವಿ.ವಿ. ಯಲ್ಲೂ ಅವರು ಅಥ್ಲೆಟಿಕ್ಸ್ ತಂಡದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಕೋಚ್ ಜಿಮ್ ಕೋಲ್ಮನ್ ಅವರ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಕೋಲ್ಮನ್ ಗರಡಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಅವರು ವಿಶ್ವದ ಪ್ರಮುಖ ಓಟಗಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ನಂತರ ಅವರು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ್ದು ಕಡಿಮೆ.

ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್ ಮುಗಿದ ಕೆಲವೇ ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಲೀಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಯಾಮಿ ಡಾಲ್ಫಿನ್ಸ್ ತಂಡಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಆಡಿದ್ದು ಬೆರಳೆಣಿಕೆ ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ. ಕನ್ನಾಸ್ ಸಿಟಿ ಚೀಫ್ ತಂಡಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಆಡಿದ್ದು ಒಂದು ಪಂದ್ಯ ಮಾತ್ರ. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡರು. ಚಾರಿಟಬಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಓಕಲ್ಯಾಂಡ್ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಬಡ ಜನರಿಗೆ ನೆರವಾಗಿದ್ದರು.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ: feedback@sudha.co.in